

Ігнатенко Т. Ю.,

здобувач вищої освіти економічного факультету

Науковий керівник – **Шуба Т.П.**, к.е.н., доцентка,

доцентка кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,

м. Харків

КОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УПРАВЛІННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах стрімкої глобалізації та всеохопної цифрової трансформації підприємства дедалі активніше розширюють свою присутність на міжнародних ринках, що супроводжується зростанням обсягів інформаційного потоку та ускладненням процесів зовнішньоекономічної взаємодії. Результативність управління зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД) безпосередньо залежить від якості комунікаційного процесу, адже саме ефективний обмін інформацією забезпечує своєчасність управлінських рішень, точність оформлення міжнародної документації, узгодженість дій із зарубіжними партнерами та мінімізацію операційних і репутаційних ризиків.

Сучасні умови функціонування бізнесу характеризуються високою турбулентністю: зростанням конкуренції, нестабільністю логістичних ланцюгів, посиленням регуляторних вимог, глобальними ризиками та необхідністю дотримання міжнародних стандартів безпеки. У таких реаліях комунікації перетворюються на стратегічний ресурс, який визначає рівень адаптивності та стійкості підприємства у сфері міжнародної діяльності. Важливою складовою є цифровізація комунікаційних процесів — інтеграція електронного документообігу, ERP- і CRM-рішень, хмарних сервісів, систем аналітики та моніторингу, що забезпечують оперативність, прозорість і контрольованість ЗЕД-процесів.

Разом із тим для багатьох українських компаній комунікаційна інфраструктура все ще залишається недостатньо систематизованою та фрагментованою. Низький рівень автоматизації, відсутність єдиних стандартів інформаційного обміну, недосконалість внутрішньої координації можуть призводити до затримок у проведенні міжнародних операцій, зростання трансакційних витрат, інформаційних розривів, невчасного реагування на запити партнерів та втрати конкурентних позицій.

За таких умов дослідження та оптимізація комунікаційних процесів у системі управління ЗЕД стає необхідною умовою підвищення ефективності функціонування підприємства та його здатності успішно конкурувати у глобальному економічному середовищі.

Комунікація – це можливість об'єднання однодумців, метою яких є вирішення певної проблеми з можливою подальшою підтримкою зв'язків для підтримки спільного розуміння ситуації чи події [1].

Управлінські комунікації мають багатовимірну природу та включають кілька складових [2]:

1. Інформаційна складова — забезпечення руху інформаційних потоків між різними рівнями управління. Вона охоплює збирання, обробку, зберігання, передачу та використання даних для прийняття управлінських рішень.

2. Організаційна складова — визначення структури комунікацій, регламентування каналів зв'язку, встановлення стандартів та процедур передавання інформації.

3. Психологічна складова — забезпечення взаєморозуміння між учасниками комунікацій, подолання міжособистісних бар'єрів, розвиток емоційного інтелекту керівників.

4. Технологічна складова — використання сучасних засобів комунікації (електронна пошта, відеоконференції, месенджери, CRM- та ERP-системи), що підвищують швидкість і точність обміну інформацією.

Таким чином, зміст управлінських комунікацій визначається як взаємозв'язок між інформацією, людьми, технологіями та організаційними процесами, спрямований на досягнення управлінської ефективності.

Для українських підприємств, що працюють на міжнародних ринках, надзвичайно важливим є врахування культурних відмінностей під час організації комунікацій із закордонними партнерами. Урахування особливостей ділової культури інших країн сприяє:

- мінімізації ризику виникнення міжкультурних бар'єрів та непорозумінь;
- підвищенню результативності переговорних процесів і взаємодії;
- формуванню довготривалих партнерських відносин, заснованих на взаємній повазі, довірі та коректному сприйнятті поведінкових норм іншої сторони.

Список використаних джерел:

1. Войт Б.Р. Сутність комунікацій підприємства та їх роль у процесі управління ним. *Бізнес Інформ*. 2023. № 3. С. 166-171.

2. Spaho, K. Organizational Communication Process. *Bus. Econ. Issues* 2012, 25, 318.